

Fra skræl til spire

*Et sanseligt og dialogbaseret
affaldsforløb til dagtilbud og
indskoling*

Velkommen til forløbet: *Fra skræl til spire*

Dette forløb tager udgangspunkt i børnenes egne madrester.
Gennem et eksperiment, dokumentation og en udflugt til genbrugscentret får børnene konkret erfaring med kompostering og kredsløb.

Formål:

At børnene undersøger, hvordan madrester nedbrydes

At børnene får en oplevelse af, hvordan affald bliver til noget nyt

At forankre oplevelsen med en spirende potte med hjem

Varighed:

Fase 1: 1 - 2 timer

Fase 2: 1,5 - 2 timer

Fase 3: Ca. 60 minutter (plus daglig pasning af spiren)

Fag og fælles mål

Fag	Kompetence område	Målformulering
Natur/ teknologi	Undersøgelse	Undersøge hvordan madrester bliver til muld
Natur/ teknologi	Perspektivering	Forstå naturens kredsløb og genbrug
Dansk	Fremstilling	Dokumentere og formidle med billeder og tekst

Ugeplan

Dag	Aktivitet	Materialer/ Forberedelse
0	Opsætning og "Dag 0"-Plakat Grav fire huller og nedgrav én madrest i hvert. Mål jordtemperatur og noter som "Dag 0". Lav "Dag 0"-plakat med tegninger/fotos og gæt.	Plantekumme/potter, pinde, madrester, A3-plakat, farveblyanter, lim, termometer/telefon.
1	Første tjek (Dag 1) Mål jordtemperatur igen. Notér på plakat: farv eller sæt symbol for øget varme.	Plakat, termometer/telefon.
3	Andet tjek (Dag 3) Temperaturmåling. Lugt-/fugt-test: tegn små bobler eller duftstreger på plakat.	Plakat, termometer/telefon.

Bemærk: Dagene kan let flyttes afhængigt af institutionens skema. Det vigtigste er, at børnene gennemfører nedgravning, tjek, opgravning, plantning og modtager deres bevis.

Ugeplan (fortsat)

Dag	Aktivitet	Materialer/ Forberedelse
7	Tredje tjek (Dag 7) Mål temperatur (maksimal aktivitet). Farv "Dag 7"-feltet mørkere.	Plakat, termometer/telefon.
8	Besøg på genbrugscenter Rundvisning, Potteworkshop Udlevering af "Genbrugs Guider" drikkedunke.	Transport til Thisted Genbrugscenter, dekorationstilbehør, potter/poser klar.
9	Opgravning & plantering (Dag 9) Grav hver rest op på bakke, tag foto og sammenlign med "Dag 0". Plant frø i potte	Bakke, potte, pose med jord, frø, telefon til foto.

**Grej og
materialer til
Fase 1**

THY FORSYNING

☐

En plantekumme eller fire små potter

☐

Fire pinde til markering

☐

Fire madrester (fx rugbrød, æbleskrog,
yoghurtlåg, gulerodstav)

☐

A3-plakat, farveblyanter, lim

☐

Billedkort (valgfrit)

☐

(Valgfrit) mobil eller tablet til foto og
video

**Fase 1
Hjemme:
Madpakke til muld**

Formål: Børnene sætter et eksperiment i gang og gør observationer

Trin 1: Sæt eksperimentet i gang

1.	Grav fire fordybninger (ca. 10 cm dybe) i kumme eller potter. Marker hvert hul med en pind.
2.	Nedgrav én madrest i hvert hul og dæk med jord (f.eks. rugbrød, æbleskrog, yoghurt låg, gulerodsstav)
3.	Mål jordtemperaturen med fingrene eller et simpelt termometer, og noter som "Dag 0".

Trin 2: "Dag 0"-Plakat

1.	Del plakaten i fire felter med titler, der passer til det, I har gravet ned: "Rugbrød", "Æbleskrog", "Yoghurt Låg", "Gulerodsstav".
2.	Lim et foto eller tegn hver rest i sit felt. a. Gør plads til dagene i eksperimentet under hver, så I kan tegne / skrive ved hvert tjek fx dag 1, 3, 7, 9 etc..
3.	Bed børnene om at skrive eller diktere et kort gæt: Hvad forventer de, der sker med madresten i løbet af ugen?

**FASE 2- UDE:
Besøg på
genbrugscentret**

Formål: Børnene kommer ud på genbrugscentret, så de kan se, hvordan madaffald sorteres, indsamles og læsses videre mod biogasanlægget.

Aktiviteter

Velkomst og introduktion

Rundvisning

Besøg i omlastehallen og snak om korrekt sortering

Oplæg om madspild og brug af madaffald

Potte-workshop: dekoration af egen genbrugspotte

Ressourcer

Video fra affald.dk om madaffalds rejse <https://www.affald.dk/affald/madaffald>

Sorteringsguide: thyforsyning.dk/sorteringsguide

Hvis børnene ikke allerede har fået udleveret drikkedunke og Thy Genbrugsguide poser, kan det ske i forbindelse med besøget.

**Grej og
materialer til
Fase 3**

Bakke eller fad til opgravning

Den dekorerede potte

Pose med kompostjord

Et radise- eller andet frø, der har kort
spire tid.

FASE 3 – HJEMME IGEN

Opgravning og såning

Formål: At børnene undersøger resultaterne af deres eksperiment og planter nyt liv i kompostjord.

Aktiviteter

Opgravning (Dag 9) *se evt. ugeplan	Tag en bakke frem og grav forsigtigt hver af de fire fordybninger op.
Sammenlign	Læg indholdet ud på bakken og sammenlign med "Dag 0"-tegningerne på plakaten.
Tal om resultatet	Snak om: Hvilke rester er helt forsvundet? Hvilke er delvist omsat? Hvorfor tror I, det er sådan?

Såning

Fyld potten	Hæld kompostjord i den dekorerede potte fra genbrugscentret (hvis I ikke selv har en kompost, kan I købe noget pottemuld).
Plant frøet	Et radise- eller andet frø, der har kort spire tid i jorden.
Pas og følg	Stil potten et lyst sted og vand let hver dag. Børnene kan notere, når spiren dukker op.

THY FORSYNING

Inspiration og aktiviteter

Forslag:

Udstilling: Brug plakater, fotos og potter til at fortælle om processen

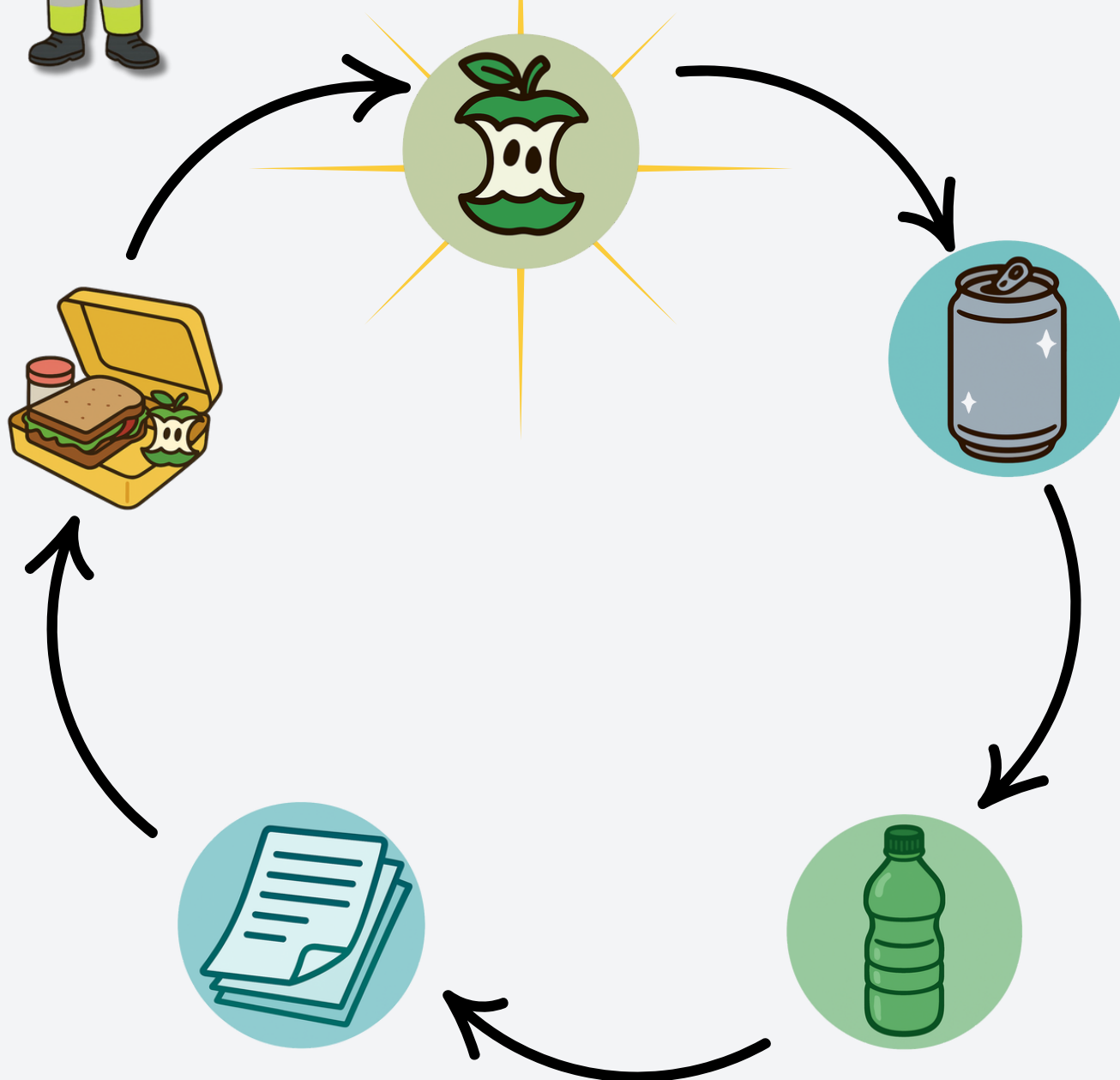
Læs bogen Rappeskralde (www.rappeskralde.dk)

Spil vendespil med affaldstyper og fraktioner

Brug opgaverne fra vores "Hyggeboks" på hjemmesiden til at supplere med

"Fra skræl til spire" bygger videre på introduktionsforløbet og er en del af Thy Genbrugsguider. Det kan med fordel kombineres med forløb om papir, plast og metal.

Tak fordi I er med!

Thy Genbrugsguider er udviklet af Thy Forsyning i samarbejde med lokale institutioner og skoler i Thy.

Tak, fordi I er med til at sætte affald, materialer og bæredygtighed på børnenes dagsorden – på en måde, der er nysgerrig, legende og til at forstå.

